

LA ESQUELLA

DE LA

TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIO Y REDACCIO

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NUM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

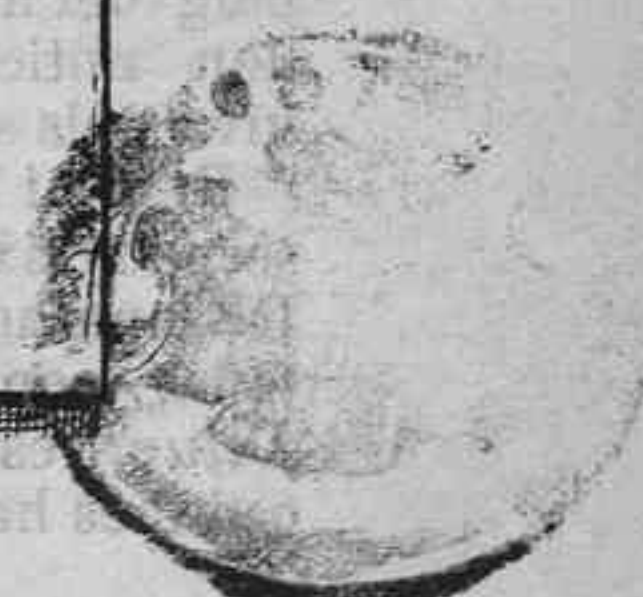
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 4 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

MARIANO BENLLIURE

Espanya entera 'l coneix,
Espanya entera l' aclama:
es un dels nous escultors
de més renom y més fama.
Sas concepcions son soberbias,
incomparables, grandiosas ;
plenas de detalls magnífichs,
plenas de líneas hermosas.

CRONICA

UN REGIDOR SENSE VENERA

Barcelona té actualment la vista fixa sobre molts dels regidors que componen l' Ajuntament.

Se parla de aquesta y de aquella comissió que deixa passar tal ó qual cosa, de aquest y aquell individu que havent entrat á la Casa Gran, sense tenir un clau, avuy acensa terrenos ó 's mana construhir una casa; de aquest ó aquell *pessetero* que posa preu á 'l firma que ha de continuar al peu de algú dictámen, quan la comissió de que forma part está en quadro y aquella firma séva es absolutament necessaria; y que quan la comissió está completa sítia als interessats fent que 'ls dictámens quedin sobre la taula, no ja per estudiar-los, sino per fer la forcosa als que tenen alguna pressa en la séva resolució.

Tot aixó 's diu y 's murmura, y si aixó succeheix es culpa dels que devent y podent impedirho per la posició que ocupan dintre de l' Ajuntament, mostran més debilitat que energia, y es fill també de certa propensió que hi ha en lo públich á no acudir als medis leals, atribuhint á determinats *barristas* un poder que están molt lluny de tenir, y no deixantlos com deurian en lo major aislament ó preparantlos una ratera, per agafarlos ab las mans á la massa, lo qual encare seria millor.

Un altre dia 'ns ocuparem ab la deguda extensió de aquests vicis y de aquests viciosos. *Chacun son tour*.

Avuy volém parlar de un element que constitueix una verdadera novetat, sent molt poch los que sospitarán sísquera la séva existencia.

Avuy volém parlar de un *regidors sense venera*.

—¿Regidors sense venera?—dirán vostés ab extranyesa.—¿Qui 'ls ha elegit? ¿Qui 'ls ha nombrat?

No vagin depressa.

L'elecció la deuen á sí mateixos: son voluntaris, son cipayos.

—¿Y parlan en lo Saló de Cent?

—No, senyors. En lo Saló de Cent lo que fan es pendre apuntes... escriure... murmurar... combinar las campanyas que millor responen al séu interés particular.

Ja veig que la extranyesa de vostés va cedint algú tant. Ja comensan á comprendre per fi quins son aquests regidors sense venera... y per lo tant sense responsabilitat.

Los suplico no obstant que no prenguin per regla general lo qu' es tal vegada una sola y única escepció. La premsa barcelonesa en general sol distingirse pél séu esperit de independéncia. Podrá en algunas ocasions apassionarse, altrás vegadas podrá equivocarse llastimosament; pero ho fa sempre ab lo major desinterés y sense inspirar los séus actes en altres móvils que 'l leal cumpliment de son deber.

Sobre aquest particular no hi cab dupte.

La inmensa majoria dels periodistas que frequentan la Casa Gran, visitant diariament lo despaig del arcalde, no hi van per segóns fins. Recullen noticias, escoltan rumors, buscan materia viva pels séus traballs periodistichs, y res més.

Pero hi ha algú, de tothom bèn conegut, que no se ceneix á una línea de conducta tan correcta. De una hora lluny se 'l veu per la séva elevada talla, y en lo periódich en qu' escriu, en lo famós *Diluvi*, es lo qui més crida, quan hauria de ser lo qui més hauria de callar.

Aquí tenen un regidor sense venera.

La Casa Gran li es tan familiar com puga serho al regidor més aficionat al desempeñyo del séu càrrech. Més encare, perque 'ls regidors cessan y ell se queda.

Si sigué franch podria ferse fer unas tarjetas dihent:

Estarian molt en caracter y no podrian menos de facilitarli en gran escala 'l desempeñyo de son doble càrrech, per més incompatible que sembli.

Lo redactor del *Diluvi* á qui aludeixo logra tot lo que vol.

Temps enrera 's proposá tenir colcat á un germá, y no hagué de fer més que demanarho. Lo germá del redactor aludit sigué nombrat escribent de consúms y exerceix lo càrrech de recaudador en l' escorxador de porchs.

Si 'l germá empleat del Ajuntament, per las bonas gracias del séu germá periodista, proporciona á aquest datos y noticias, hem de creure que ho farà sempre en pró dels séus superiors. ¿Se tracta do un elogi? Lo consignará ab molt gust. ¿Se tracta de una censura? Donchs, *al buen callar llaman*... NÓMINA.

¿Va comprenent ara 'l públich lo per qué de certs atachs y 'l per qué de certas benevolencias y 'l per qué de certs silencis inexplicables?

Pero hi ha més encare: lo regidor perpétuo sense venera no es de avuy que fa servir lo séu càrrech de periodista pél compte que li té.

Advocat, pero sense gayres plets, acostuma á enginyarse pera trobar á falta de plets, bonas assessorias.

Está en lo séu dret, no li nego.

Pero, quan per obtenirlas ha de fer valer la influencia més ó menos legítima, més ó menos poderosa y ruidosa sempre del periódich en qu' escriu, es inútil consignar, dada la flexibilitat de criteri que 'l distingeix, que 'l séu interés de assessor ha de ferli olvidar més de quatre vegadas lo séu deber de periodista.

En algú dels passats ajuntaments exercia de assessor de algú gremi de aquells que necessitan bonas influencias per obtenir un encabessament ventajós. Ell s' encarregava de totas las gestions al efecte y 'n solia sortir sempre molt ayrós.

Y 'l *Diluvi* sempre tant vigilant no s' enterava de res. Ab l' historia de una de aquellas gestions hauria tingut materia per escriure una tanda de aquells *suellos* numerats que sol publicar tot sovint, perque l' escándol que 's proposa armar duri forsa dias. Y no obstant lo *Diluvi* callava. ¡Pobre *Diluvi*! De aquell pastitxo amassat per un dels séus redactors, no 'n sabia una paraula. Veritat es que alló no ho havia fet com á tal redactor, sino com assessor del gremi.

LA VERJE DE LA MERCÉ Y COLÓN

—Tófol ¿cóm es que aquest any vos ho acaparéu tot, y de mí ningú se 'n recorda?

—Senyora, no es cosa méva; jo no hi soch per res en tot aixó. Los amos son uns quants que abusan del meu nom... y las festas se las fan per ells.

La doble naturalesa de aquell célebre personatge del *Castell dels tres dragóns*:

«No fujo com á guerrero,
que fujo com á cobart.»

*
*
*

Moltas campanyas pél *Diluvi* empresas y sostingudas ab gran temeritat no tenen altre móvil que l' interés inherent á tal ó qual assessoria.

En alguns assumptos la naturalesa de la cosa 's presta á jugar per taula. L' interés que sustenta l' assessor queda ocult enterament, amagat á totes las miradas. Basta atacar l' interés contrari ab tota la furia imaginable. De aquesta manera 's defensa l' interés propi sense necessitat d' emplear lo recurs del elogi, que á un períodich tan espinós com lo *Diluvi* li repugna sempre.

—Matém al rival, desacreditemlo, aixussém en

contra d' ell l' opinió pública, y 'l camp quedarà enterament lliure per nosaltres.

Y en aquests cassos surt l' epigrafe tentador y sugestiu de *Negocio redondo*.

Se tracta, per exemple, de las ayguas de Sant Fost: de una combinació ab l' Acequia Condal, en virtut de la qual pot obtenir á poca costa la ciutat de Barcelona un gran caudal de ayguas potables de primera qualitat. L' Acequia Condal hi guanya, es cert; pero hi guanya també la ciutat. S' han de fer unas obras, s' ha de saldar la operació ab plomas d' aygua.... no hi ha pinyó de per mitj.... y no obstant, la veu del *Diluvi* sona, y ab lletres groixudas y negres com la séva mala intenció escriu l' epigrafe del escàndol: **NEGOCIO REDONDO**.

Jo crech realment que sí que hi ha negoci. Lo farà en primer lloch lo propietari dels terrenos ahont l' aygua existeix, si 's deixa passar un any sense que las obras se realisin. Y 'l farà perque, caducada la concessió, recobrarà per aixó sols uns drets dels quals vintinou anys enrera va despossehirse, cedintlos á l' Acequia Condal, la qual al séu torn intenta traspasarlos á la ciutat de Barcelona.

Y evitant que la mina pública de Moncada augmenti 'l séu caudal farà negoci y negoci rodó alguna companyia d' ayguas de caràcter particular,

LA FESTA DE LA MERCÉ

—¿Pero que no ha vist, santa cristiana, que á pesar de ser la festa de la Patrona de la ciutat, lo senyor bisbe no ha fet lluminarias á casa séva, com cada any feya?

—¡No me 'n parli! ¡passan unas cosas! Se veu que aquest bon senyor está molt distret ab la festa de la Catedral...

que ab tot y no donar l' aygua gayre bona, no 's veu may atacada pél *Diluvi*, per la senzilla rahó de assessorarse, *mediantibus illis*, ab lo redactor de qui avants los parlava.

* *

Pero ¿y l' interés de Barcelona, ahont queda? De aquest, malehit lo que se 'n preocupan los regidors perpétuos sense venera, y per lo tant sense la més mínima responsabilitat.

P. DEL O.

UN QUADRO

Sense march.

Barracon ben ruinós, plé de forats; finestrotas tancadas y barradas; taulas, caixas y portas esberladas; pols, bruticia, papers, llibrots ratats...

Una báscula: assientos molt tronats; eynas y armas també totas tronadas; las parets de molt temps no emblanquinadas, y d' aranyas grans nius per tots costats.

A un recó hi ha 'l dipòsit d' etiquetas; més enllá 's véu lo pot de las pastetas; y allá, á dintre, empleats que fan gargots lo fondo d' aqueix quadro trist dominan; fondo negre; 'ls colors, de fosch, combinan: nom del quadro: *Oficina de burots*.

PEPET DEL CARRIL.

BOMBOS POSTUMS

No 'ns agrada remenar morts ni es aquesta la estació més propia per intentarho; pero ja que hi ha qui ha tingut la humorada de remouren un, enterrat y olvidat temps há, be 'ns podém permetre la llibertat d' arreconar certs escrúpuls y fer lo que fan los demés.

Ab lo pretest de que han cumplert dos anys de la mort de 'n Rius y Taulet, un idólatra seu, aje nollántseli al peu de la tomba, tributá l' altre dia un recort tipogràfich al difunt.

Fins aquí la cosa no té res de censurable: al contrari, la gratitut y 'l respecte als morts son dos sentiments molt hermosos que ennobleixen la condició humana.

Pero de sentir gratitut á posarse á tocar lo bombo desenfrenadament, hi ha una distancia inmensa; distancia que 'l apologista de 'n Rius y Taulet ha salvat ab més aplóm que fortuna.

Portat pél seu arrebatat entusiasme, l' admirador del home de las patillas li eleva un himne, ahont hi ha de tot; notas tétricas y notas alegres, compassos que fan riure y melodias que fan venir las llágrimas... ¿als ulls?... al portamonedas.

Després d' una introducció *cronológica*, entra desseguida en materia y diu que l' ideal de 'n Rius y Taulet era «convertir Barcelona en reyna del litoral llatí», fent d' ella una metròpoli opulenta que passés la mà per la cara de totas las més ricas ciutats del Mediterrani.

¡Angela! Ja 'ns ho semblava que 'l seu plan era aquest. Sinó que l' home 'l realisava ab tanta trassa, que perque Barcelona fos poderosa, no la ensenyava á fer economias y á acumular recursos, sino á tirar los diners per la finestra. La seva teoria era la de que l' home més rich no es lo que te més quartos, sino 'l que gasta ab més poca solta.

En Rius y Taulet—diu l' articulista—«volia Bar-

celona rica, Barcelona admirada, Barcelona ab vías amples y barris sanitosos...»

Por xó tapava la riera de 'n Malla, porque hi hagués una vía ample y un barri sanitos; aixís, al menos, la porqueria no 's veyá, quedava á sota y matava més dissimuladament.

Si l' haguessin deixat fer, á horas d' ara diu que á Barcelona s' haurían realisat «projectes d' una magnitud assombrosa...»

Lo que hauría realisat segurament sería 'l séu somni daurat d' omplir la ciutat de jardins, y obligar á la gent á caminar per dalt dels arbres.

Seguim las *variaciones de bombo*:

«Per éll—per en Rius y Taulet—representar á Barcelona significava tant com per un rey pot significar la seva alta investidura...»

Es una de las frasses més exactas del articulista. D. Francisco no 's creya ser un senzill arcalde primer, un administrador que la ciutat se dona y quals actes pot aquesta aprobar ó desaprobar segóns li sembli, no: en Rius y Taulet se figurava ser un rey, un emperador, una especie de Deu de la classe de paysáns... Y la veritat es que no era ni l' una cosa ni l' altra.

Ell «va allotjar monarcas en lo palau municipal, y prínceps, y embaixadas de naciones poderosas y...»

Pero consti que si ell los va allotjar, nosaltres^s vam pagar lo gasto; y 'l vam pagar tan espléndidamente, que encare estém endeutats *de cuyas resultas*.

No obstant, don Francisco no feya tot lo que feya per pueril vanitat personal; no tractava de donarse llustre, ni d' inflarse, ni d' exhibir las sevas patillas... Aixó son puras calumnias de la gent murmuradora y desocupada.

¿Recordan la parada de creus y medallas que treya en las professóns? ¿tenen present las bandas, faixas y cintas que adornavan la seva figura en los actes oficials?

Pues ¡admirinse de la seva senzillés y de la séva modestia! Diu l' articulista:

«Al terminar l' acte, al arribar á casa séva, se treya creus, medallas y bandas.»

Es dir que per casa seva hasta potser s' atrevia á anar en mànigas de camisa...

Ja ho veuhem ¡nosaltres que 'ns figuravam que hasta per dormir usava corona de marqués y banda d' arcalde! ¡nosaltres que 'ns creyam que fins per ficarse al bany portava medallas y creus!...

Continuém:

«En Rius y Taulet no admetia que en altres parts fessin més de lo que aquí era possible fer.»

D' aquí va venir la grrran Exposició y d' aquí va neixe la admiració de París y Londres, que á horas d' ara encare 's rosegan los punys d' enveja. al veure que las sevas exposicions al costat de la nostra resultan pessebres.

De tal modo de ser de D. Francisco, van surgir «las milloras que han transformat la ciutat, va surgir lo pensament de la agregació...»

Y s' olvida de dir: Y va surgir aquest planter de Batlloris, Masvidals y altres tipos qu'encare duran y que porta trassas de no extinguirse may més.

La conclusió del colossal bombo consagrat al marqués d' Olérdola es *monumental*: demana per ell un monument.

Diu que ab los anys en Rius y Taulet tindrà estatua...

¡Pues no l' ha de tenir! Ja pot pujarhi de peus. ¿No la té 'l marqués de Comillas?

Sí; la estatua á n' en Rius y Taulet un día ó altre s' aixecará en lo millor passeig ó en una plassa pública...

UN FORASTER ATRAPAT

¡Jo 't toch! ¿ahónt son las festas?

Pero, tinguiho també present l' articulista: quan la gent sigui més instruhida, quan se sápigá formar cabal y seré concepte dels homes y de las cosas, quan á tothom li caygui la llana del clatell, la estatua que avuy té en López anirá á terra, com hi anirá la que s' aixequi al senyor Rius y Taulet.

A. MARCH.

FIDELITATS

Cert jorn me jurá m' aymia
amor etern... ¡hasta allá!
y que ans que á un altre doná
son amor, se penjaria.

Al poch temps... ¡oh sort rastre!
me va tocá servi al rey:

y ara que vinch del servey
me trobo ab la *trapassera*
casada y ab grans afanys,
passant penas y amarguras,
puig que ja té tres criaturas...
¡S' ha aprofitat ab quatre anys!

Veyentme aixís tan burlat
havía intentat venjarme;
pero, més val deturarme
que jo... ¡també vinch casat!

JOANET COTS.

EMPRESAS «FIN DE SIÈCLE»

¡Son uns trunfos los empressaris de teatros! Lo que no s' empescan ells pera cridar l' atenció del públich, no s' ho empesca ningú.

L' un procura portar gent al seu teatro, parlantli de l' Academia francesa y dels milions de vegadas que tal ó qual obra s' ha fet á París; l' altre anuncia l' estreno d' una notabilitat assombrosa, que té tan poch d' assombrosa com de notable; l' altre...

Pero procedím ab método y expliquém la historia ab tots los seus detalls.

Diumenje, en un teatro qual nom no diré—perque cada dia li mudan y tan aviat es del *Circo* com de la *Opera*—s' hi aglomerava una concurrència immensa. Los que entravan se miravan uns als altres ab certa infantil curiositat y hasta n' hi havia que 's feyan recíprocament l' ullet, com volguent dir:

—¡Cóm aném á disfrutar avuy!...

Verdaderament, l' aspecte que 'ls concurrents presentavan era per demés raro y prometía algo extraordinari. No semblava la multitud abigarrada que acut á un teatro, sinó la alegre y bulliciosa gentada que ompla las casas de banys.

Hi havia qui anava ab tapa-rabos; altres lluhian unas monumentals carbassas; aquest portava la cintura rodejada de suros, aquell duya un vestit de busso nou y flamant. Las senyoras ostentavan casi totas un salvavidas de goma, y fins s' hi van presentar tres joves del Club de regatas ab una canoa portátil de capiguda justa péls tres.

Poch avants de comensar la funció, lo públich donava ja mostrás d' impaciencia, removentse continuament en los assientos y fent animats comentaris sobre 'l pintoresch y original espectacle que 's preparava.

Tothom parlava de lo mateix.

—Veyám si 'ns ofegarém—deya un.

—Lo que no sé—anyadia un altre—es d' ahont la treuran tanta aygua.

—Més difícil me sembla—observava un tercer—que alló tan gros cápiga aquí dintre.

—Qué vol dir que vindrán tots quatre?—preguntava un jove que duya un rem y un xubasquero.

—Sols ne vingui un, ja 's veuran ab apuros.

—¿Ahónt son las bocas de las canyerías?

—No 's veu res.

—¿Y dónchs? ¿cóm ho farán per inundar la sala?

—Deuran portar l' aygua ab botas de riego.

—O potser ab cantis...

—¡Ay, si que anirá llarch aixís!

En tot aixó, s' alsa la cortina y comensa la funció. L' orquesta, entre que no havia cobrat y que observava la indiferencia del públich, tocava de tan mala gana com podia. 'Ls cantants, desconcertats ab l' apatía dels músichs, no sabían si donar lo *do* ó la bona nit.

Y l' espectacle promés no venía y 'l públich s' impacientava per moments, ocupantse tant de l' ópera com del nas de 'n Romero.

Los crits comensavan ja á menudejar.

—¡Senyor empressari!... ¿qué hem de fer?

—¿Qué vé ó no vé aixó del aygua?

—¡Apa, que 'ls inglesos ja son davant del Banch de Barcelona!...

—¡No 'ns entretinguém, que jo porto tota la familia porque de passada prenguí un bany!

—¿Qué será aygua salada?—preguntava un.

—Dolsa—responía un' altra veu.

—¿Ab una mica de aixarop?

L' efervescencia anava creixent; los murmulls ja eran crits; lo soroll se convertía en escándol. Y las horas passavan y la gran novetat que 'l cartell donava dret á esperar no 's realisava...

Ni 's va realisar en tota la nit.

A última hora 's va sapiguer que l' anunci no havia tingut altre objecte que *fer entradas*.

La empresa havia dit que tal vegada *la esquadra inglesa* assistiria á la funció.

Y aixó era totalment impossible, porque aquells acorassats son tan escandalosament grossos que no passen per la porta del teatro.

¿Pendrán més bé las midas un' altra vegada?

MATÍAS BONAFÉ.

CASAT Y... MARTIR

MONÓLECH

Ja no quedava ni un dels molts invitats al picolavis; pero encare resonavan en mas orellas aquellas veus tan mofetas, que poch moments avants me donavan l' enhorabona, ab la mateixa cara que m' haurían donat lo pésam.

Allí, en la quietut de la cambra, restavam sols y muts, ella y jo. Jo pensant ab la ditxa que m' esperava; ella pensant... no ho sé lo que pensava. Per fi vaig decidirme á rompre aquell silenci.

—¿Que no 't ficas al llit, Carmeta?—vaig preguntarli mentres me sentía 'l cor que feya salts mortals.

—Espero que te 'n hi vagis tú—contestá ella ab la cara més encessa que una magrana, (dat cas que las magranas s' encenguin).

—¡Ah! ¿Vols que hi vagi jo primer? ¿Y qui apagará 'l llum?...

—Ja s' apagará ell mateix....

—Bueno, bueno... No hi tinch inconvenient.

Y vaig comensar á treure 'm las prendas de roba exterior.

Ella feya lo mateix, pero anava tan poch á poch, que creyent no li foran inútils los méus serveys, vaig corre á desferli 'ls cordóns de la cotilla. Mentres efectuava aquesta operació, y al anar á estampar un bes en las ruborosas galtas de la que feya pocas horas era ma esposa... ¡horror! vaig adonar-me que m' havia casat ab una dona que no tenia la dentadura propia... Es á dir, propia ja ho era, puig després vaig sapiguer que las dents que de dia ostentava en sa boca li havían costat la friolera de trescents vint rals.

Al veure aquell cap sense dents, lo bes amorós que sortia de ma boca 's va perdre per l' espay, y no vaig poder menos de tombar la cara á l' altra banda. Allí, damunt la tauleta de nit, al costat de l' ampolleta del vinagre hi havia lo cos del delictes.

Dugas rengleras de dents més blancas que las mévas aixó sí; pero al fi postissas.

Més contrariat que cap estudiant carbassejat, vaig ficarme al llit, desenganyat y sens esperar la companyia que avants tant ambicionava.

L' endemá vaig llevar-me tan casat com... lo dia que vaig neixer.

Afortunadament, com diria un altre que no tingúes la méva experiencia, al cap de un any, dos mesos y tres dias de casat vaig tenir la desgracia de passar á la categoria de viudo.

Un dia que la Carmeta 's menjava un plat d' arrós ab musclos y demés animals marítims, distretament, (¡si sería distreta la méva dona!) s' empassá una part de la dentadura, y com se pot suposar, morí de una indigestió dental.

¡Ah, Carmeta! ¡Carmeta! ¡Per qué 't vas morir tan aviat!...

Si llavors no podia estimarte, més endavant, ¡qui sab! si tal vegada... tampoch t' hauria estimat.

Vostés creuran que gat escaldat ab aygua tebia ne té prou, ¿veritat?

Donchs no, senyors; no 'n vaig tenir prou.

Un any feya que la Carmeta era enterrada, y... ja 'm tenen altre cop en campanya, buscant dona que fes per casa, y al mateix temps que no portés las dents postissas.

¡Que 's creuen que 'm va costar poch trobar una dona tal com jo la buscava en aquella ocasió!

Aixís que veyia una xicota que podia mitj anar, tot seguit li demanava que m' ensenyés lo dentat; y per més que 'ls ho demanava ab modos, (perque jo encare que casat per segona vegada soch un home de principis), las unas se posavan á riure prenentme per boig, y las otras s' enfadavan, dientme gitano y otras floretas per l' istil.

Encare 'm recordo de o que 'm va passar ab una que al anar á ficarli 'l dit á la boca per assegurarme de si las dents que portava eran postissas ó no, va clavarme tal mossegada, que vaig tenir necessitat d' anar á trobar lo doctor Ferrán porque m' hi dongués una mirada.

Per últim, després de buscarho tot y de rodar la Seca y la Meca, vaig coneixer á la Dolors. (¡Quin nom més adequat!)

Quan jo la vaig coneixer, la Dolors era bastant guapa, ó á lo menos aixís m' ho semblava.

(Al revés d' ara que la trobo horrorosa.)

Unicament tenia y té encare un defecte.

Las sévas dents semblan aquells blocs de pedra que tiran al Port.

Pero com ja diu aquell refrán: «Cada qual per'lla hont las enfila...» jo las vaig enfile per la dentadura y... ¡nada! contrayent segonas nupcias... vaig dormir ab dona. Es á dir, dormir no; puig la Dolors, sens dupte per no desmentir lo séu nom, arma cada nit uns esbalots que tot ho aixeca, á causa de un fort dolor neurálgich que té á la boca, y del mal de caixal que no li deixa aclucar l' ull en tota la nit... ni á mí tampoch.

¡Qu' es lo més trist!

De manera que dos vegadas m' hi casat, y dos cops l' hi errada.

L' una per no tenir dents y l' altra per tenirne massa.— LL. SALVADOR.

CONTRAST D' ACTUALITAT

Castanyeras... y calor:
¡quínas cosas más estranyas!
Ara un home surt del bany
y se 'n vá á comprar castanyas.

LLIBRES

VIAJE AL PAÍS DE LOS BUITRES, per L. LEGRIN.— Sols la primera part hem rebut de aquest llibre, que deixa endavinar desde sas primeras páginas una intenció de toro de Miura contra determinadas institucions de color negre miradas per algunas personas ab un respecte á proba de bomba.

Obra que tendeix á esquilar clatells no pot menos de mereixer nostras simpatias més decididas.

Per altra part lo llibre está escrit ab notable correcció.

COLÓN.—Viatjes, descubriments, ultratjes y sufriments.—Apuntacions históricas en vers, per C. CLARÍS.—Lo Sr. Clarís, que més de una vegada 'ns ha favorecut ab los séus traballs, acaba de donar á la estampa, en forma de folleto, una relació en vers de la vida y viatjes del immortal descubridor de América.

L' obra está escrita ab molta facilitat y dona una

idea cabal y clara de la existencia de Colón y dels memorables epissodis que l' esmaltan.

Sa publicació en los actuals moments es molt oportuna, y no duptem un instant que 's popularitzarà desseguida. Ha sigut editat lo folleto en la llibreria de López.

Altres llibres rebuts:

LA TRIPLE ALIANSA, comedia en tres actes, original y en vers de D. J. TORRES Y PAYERAS.—Aquesta obra meresqué 'l primer premi y diploma de honor en lo certámen obert per lo periódich *Lo Teatro catalá*.—Sigüé estrenada ab éxit en lo *Teatro Romea* la nit del 23 de Maig del present any.

LAS SEGUIDILLAS.—Juguet cómich en un acte y en vers, original de D. JOAQUÍM ROIG, estrenat ab aplauso en lo *Teatro Calvo-Vico* la nit del 22 de Maig últim.

RATA SABIA.

RETALLS TRADICIONALS

Costa avall de Montserrat
dos bultos negres ne baixan,
ja van junts, ja separats,
ja s' acostan, ja s' apartan.
Los pastors dels encontorns
parlan del cas en veu baixa,
esporuguits de que sigan
bestias salvatjes estranyas,
y tot menantne 'ls remats
á bon pas cap á la quadra,
treuhen las fonas cercant
rochs d' arestas afiladas
per badá 'l cap de las feras
si acás son de l' unglá llarga.
Los dos bultos van de dret
als pastors que 'ls plantan cara,
puig com á bons cataláns
may los fan figa las camas.
Quan estant á tret de roch
alsa la veu un fantasma
que 'ls diu:—Pastorets, fills meus,
escoltáu lo que os dich ara.
Jo Wifredo y Joan Gari
som los dos que aquí vos parlan;
talleunos prest los cabells
y arregleu las nostras barbas.
Y conta la tradició
que 'ls pastors que l' escoltavan
van dir á Jofre 'l pelut
iguals ó semblants paraulas:
—Lo bon Compte, si voleu
que vos esquilin la llana
arribéus fins á ciutat
y demanéu per la Rambla;
allí hi ha molts perruquers
que hi tenen la ma trencada.
Si ells no ho fan bé, trobaréu
taruguistas de cap d' ala
capassos de pendre 'l pel
á la fortuna qu' es calva;
y fins potsé os sortirá
un ganxo de certas casas
hont vos deixarán pelats
de cos, d' ánima y butxacas.

Y diu que Gari y Wifredo
giraren prest las espatllas
y arribantse á Monistrol
van ferse tallar las barbas
sens pagar lo qu' es costum
dels caballers que s' afaytan:
qu' en lloch de propina y ral

tingué 'l perruquer deu sacas
de péls d' home montanyés,
enterchs com si fossin canyas,
article que á molt bon preu
se compra en mercats y plassas.

FOLLET.

PRINCIPAL

Divendres de la passada semana s' inaugura la temporada. Lo vell teatro ha sufert acertadas reformas que permeten l' asistencia de un concurs més numerós. Las galerias destinadas al públich especialment, han sigut aixampladas de un modo considerable.

Los principals elements de la companyia de 'n Calvo y en Jimenez son ja coneguts á Barcelona, com es també coneguda la interpretació esmerada que donan á la comedia de Tirso de Molina titulada: *El vergonzoso en Palacio*. Com á dama debutá la Sra. Cobeñas, la qual sigüé molt ben rebuda y aplaudida.

En los días successius s' han anat posant obras del repertori de la companyia, tal com: *La sota de bastos*, *El gran galeoto*, *El anzuelo*, *D. Tomás* y otras.

Esperém á veure las novedats que la companyia té preparadas pera parlar ab més extensió de ella, ja que ab tanta fè treballa y tan digna 's fa de la consideració del públich.

CIRCO

L' ópera del Sr. Vidal y Careta pertany ja á la historia.

Un estreno accidentat y un parell ó tres de representacions més ó menos discutidas, l' última d' ellas interrompuda péls músichs de la orquesta, molts dels quals van dir:

—O se 'ns paga lo que se 'ns deu, ó que soni l' empresari.

Colón lográ vencer la sublevació dels séus tripulants, quan se dirigia á América: l' empresa del Circo, menos afortunada, ha tingut de sucumbir. Las legítimas exigencias dels músichs l' han tirada per portas. Y las portas del desgraciat teatro, han tornat á tancar-se.

* *

¡Si á lo menos l' ópera del Sr. Vidal y Careta hagués valgut la pena! Pero, no senyors. Inspirada sens dupte en un bon desitj, es fluixa, débil, está plena de inexperiencia y abundan en ella més las reminiscencias que 'ls trossos verdaderament originals. Lo mateix llibre se presta molt poch pera un desarrollo dramátich.

Pero ¡pau als difunts!

Ni 'ls esforços dels que tratavan d' enfonsarla á tota costa la nit del estreno, ni la brava defensa que d' ella feyan molts dels concurrents contrastant ab sos formidables aplausos las manifestacions de desagrado, han fet l' ópera del Sr. Vidal millor ó pitjor de lo qu' es en realitat.

Un dels artistas que més s' esmeraren en la séva execució, sigüé 'l tenor Sr. Angioletti. Féu esforços colossals y doná notas molt altas. D' ell pot dirse molt bé y literalment que per salvar la producció del Sr. Vidal vá posarhi 'l coll.

LOS HOMES DEL PASSAT.—(Dibuix de E. Soler de las Casas).

De senyors aixís ja no més se 'n vehuen á la *Rua* per Carnestoltas, y al torín quan hi ha *caballeros en plaza*.

ROMEA

La temporada s'inaugurà ab lo notable drama del Sr. Amat y Capmany titulat: *Ferma despoli forçada*. Com era d'esperar lo públich acullí ab entusiastas aplausos los patétichs incidents de una obra tan viva y escrita ab notable vigor, y al distingit autor de la mateixa li sigué tributada una verdadera ovació, al final del últim acte.

La semana passada preveyam que la producció del Sr. Amat quedaria de repertori en lo *Teatro Catalá*; pero avuy ja no vacilém en assegurarho de la manera més terminant.

*

Dimars, estreno de un drama del Sr. Got y Anguera, antich colaborador de LA ESQUELLA. La producció del Sr. Got, titulada: *L' Esclau* está basada en un assumpto molt interessant. Una dona que vá tenir la desgracia de faltar: un marit que l'acceptá en matrimoni coneixent la falta d'ella, pero seduhit per sas riquesas: á continuació una serie de canalladas del marit, entre ellas la de sostenir ilicitas relacions ab la filla ilegílima de la séva esposa. Una entrevista de la mare y de la filla que recorda molt l'escena més culminant del drama *Odette*... Tal es, sino l'argument complert, la pinta de l'obra.

En son desarrollo, al costat de algunas inexperiencias s'hi observan condicions escelents y un instint dramátich verdaderament perspicas, lo mateix qu' en la séva forma: al costat de trossos de versificació molt apropiats, lo poeta divaga tot sovint per los camps del lirisme, perdent lo color de realtat que ha de tenir sempre tota producció escénica

Lo drama del Sr. Got, desempenyat ab esmero principalment per part de la Sra. Clemente y dels Srs. Bonaplata y Fuentes, sigué molt aplaudida, prodigantli 'l públich ruidosos aplausos. L'autor sigué cridat á la escena ab verdadera insistencia distintas vegadas.

TIVOLI

S'acosta ja la 90 representació de *Miss Helyett* y encare dona. Passarém de la 100 y donará encare.

A benefici de la simpática cantant que es qui á Barcelona ha creat lo tipo de la *Miss* ab tanta perfecció vá donarse l'obra, veyentse la jove cantant sumament festejada y rebent aplausos y regalos en abundancia.

NOVEDATS

A benefici de 'n Bugatto se cantá *Il Trovatore*. En Bugatto es lo noy mimat del públich que frequenta aquest teatro. Al terminar la cavalleta de l'aria del acte tercer prodigá un xorro de *dós de pit* que li valgueren una tempestat de aplausos.

*

Posteriorment vá posarse la *Norma*.

Tant la Ferni com en Bugatto se sostingueren á una gran altura.

També la Srta. Juliá vá fer una *Adalgisa* molt recomendable.

En resúm: la partitura belliniana resultá un dels millors conjunts de la present temporada.

*

En l'actualitat, s'está preparant la representació de *Los amantes de Teruel*, del mestre Breton.

L'empresa de Novedats demostra que sab molt bé ahont té la má dreta. La campanya d'ópera barata, tant per l'escelent desempenyo que aquestas alcansan, com per lo bon escullit del reperto-

ri, es una de las millors y més profitosas que s'han realisat á Barcelona.

CATALUNYA

¿Qué dirém de 'n Novelli?

Hauríam d'escriure ab molta extensió si haguéssim de donar compte del efecte que 'ns produí en l'últim periodo de la seva campanya.

¿Quín *Mare é cielo* més admirable! La figura de Said no pot trobar una encarnació més perfecta. Pot Novelli ab tota seguretat anarla á passejar per Italia, pél món enter. Alló es entendre un tipo é interpretarho ab tota la forsa, ab tot lo vigor propi de una creació genial.

Molt bé la Fortuzzi y admirables los demás actors que 's prestaren de bon grat á desempenyar papers secundaris y fins papers de comparsas.

Servint á las ordres de 'n Novelli 'l secundarlo, siga de la manera que 's vulga, es una cosa que honra.

La familia Pont-Biquet, comedia de Bisson, representada á benefici de 'n Leigheb, es una producció graciosíssima... una mica verda; pero de totas maneres mantenintse sempre en lo terreno de la bona sombra.

Lo beneficiat doná mostrás una vegada més de son flexible talent, y alcansá aplausos en gran y regalos valiosos.

**

Dimars se despedí en Novelli.

Desempenyá 'l drama *Un romanzo parigino* de la manera qu'ell sol sab farho, emocionant al públich, pendent de la veu y dels menors moviments dels muscles de son rostre.

Després del drama, en lo calor de la ovació que 'l públich li tributava, improvisá un petit discurs, plé de ternura, mostra evident del inmens carinyo que 'l gran actor sent per Barcelona.

Y sortí del teatro, y un grupo numerós d'espectadors l'acompanyá aplaudintlo fins al seu domicili.

¿Quán *ritornerá* Novelli?

Probablement l'any que ve.

Conti 'l gran artista que tant nos ha recreat ab un any de bons recorts y de anyoransas.

N. N. N.

CABALGATA ANUNCIADORA

A la comissió gestora de la que té de efectuarse en aquesta ciutat ab motiu del centenari

¿Voleu una cabalgata artística-industrial ahont figurin los anuncis millors de la capital?

Donchs, aquí va: «Obran la marxa deu *burras* ab abrich nou y ab un rétol que diu: *calle Robador, quarantanou*».

Al detrás segueix lo *nunci* portant de *vi ple* un porró dihent «que 'n trobarán per vendre á tal puesto y qu' es molt bó.»

Uns quants *fanals giratoris*, segueixen; pero 'l cas es que com donan giravoltas no 's pot llegir casi res.

Venen despres moltas planas de *diaris* tots atrassats, carregats d'aquells anuncis que de veure estém cansats.

UN TRASTO MÉS A LA RAMBLA

Ja sols hi faltava aixó
pera embrassar més lo pas:
fonts ¡y ab aygua de Dos-Rius!
¡Ex!... ¡Lector, no 'n beguis pas!

Segueixen molts *calendaris*
de butxaca, *indicadors*,
dietaris, *chromos*, *carteras*,
y *bitllets* de conductors.

Seguidament van dos negres
repartint *papers d' oló*
(pero, sols á las senyoras)
d' aquells *prínceps de ... sabó*.

Ara ve una *llanxa* ab rodas
plena de *cocos*, y allí
hi ha un *lletrero* que clá esplica
perqué Colón se 'n serví.

Dos homes ab *barretina*
y ab *pendons* molt elegants;
ahont hi ha 'ls actors y las obras
dels dos teatros catalans.

Fugiu que ve un *carro-mato*;
¿veyeu lo que va lleansant?
Son los vint *premios mayores*
al mitj de un *paper secant*.

¿Veyeu ara quina colla
d' *estandarts*? ¿sabeu que son?
llegeune un no més: tots dihuen:

Almacenes de Colón.

Fins de las *anunciadoras*
de ferro n' hi ha algun parell;
mireulas: sembla que diguin
si hi ha *draps* y *ferro vell*.

Un carro ab un *quadro-anunci*
que 's trasforma ab molta sal,
tirant, per distreure al publich
petardos y *cohets de ral*.

¡Mireu quants cotxes! tots dihuen
ab grans lletras d' allá 'hont son;
«*Job*,» «*Old-england*,» «*La Neotafia*,»
«*Juncosa*,» «*El Siglo*,» «*Colón*...»

Ara sembla que s' acaba
pero falta 'l principal,
los *sumideros-anuncis*
de nostra ciutat comptal.

Mireu ab quina elegancia
van venint tots pas á pas;
pero, si á mi 'm voleu creure
quan passin... tapeuse 'l nas.

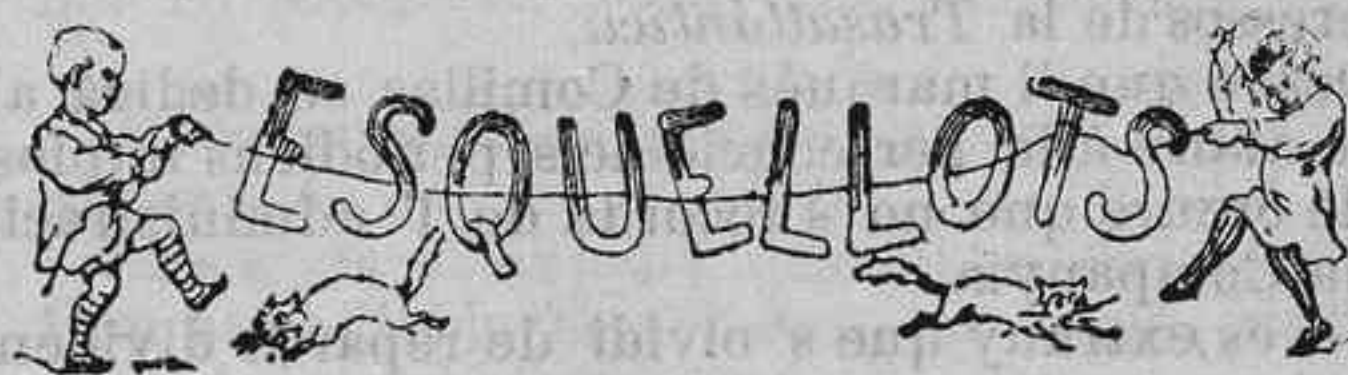
Segueixen cent *carretelas*
ahont van molt ben assentats
los *banchs* del Passeig de Gracia
tots enllustrats y enlletrats.

Per final un *carro-mato*
exhibint per tots costats
la gran *fatxada d' anuncis*
dels billars de Novedats.

Y al detrás, á tall de *música*,
venedors grans y petits
pregonant sas mercancias
ab molt barullo y molts crits.

Aquesta es la *cabalgata*
d' anuncis, que jo he iniciat;
al públich es á qui toca
ara dir si li ha agradat.

J. ASMARATS.

La memoria presentada al Ajuntament per la
comissió de Consúms y publicada per alguns pe-
riódichs, no convens á ningú.

Pretén que la baixa que s' experimenta en la
recaudació es deguda á la rebaixa de las tarifas
per lo que respecta al vi y al augment de las tari-
fas per lo que respecta al alcohol.

De manera que dos distintas causas produheixen
los mateixos efectes.

Aquest argument resulta en contra de la lògica
y en contra del erari municipal.

La comissió sab que l' alcohol s' introduheix
fraudentment per medi de bufetas que las ma-
tuteras portan dessota las faldillas.

Pero es tan gran la baixa que ha tingut l' aforo
de aquest article, que seria menester per introdu-
hirlo en la forma indicada, que durant tot lo dia y
tota la nit s' armessin verdaderas professóns de ma-
tuteras, penetrant per tots los boquetes que donan
entrada á la capital.

¿Y cuántas de aquestas donas han sigut captu-
radas fins ara?

Me sembla á mí que millor seria dir que com l'
alcohol es un esperit, y 'ls esperits son invisibles,
la comissió de Consúms no veu res.

Bó serà, donchs, que la part sana del Ajuntament obri 'ls ulls per ella.

Del natural.

Davant de la Font Wallace, colocada en la Rambla del Mitj, en la qual unas figuras posadas de esquena deixan anar un rejolinet d' aygua, passa una criatura y diu:

—Mamá, mira: aquestas nenas fan pipí.

Un individuo mirava dilluns lo cartell del Eldorado, en lo qual s' anunciava 'l benefici del Sr. Leigh, y deya:

—No hi aniré pas aquesta nit.

—¿Quina funció fan?—va preguntarli un amich.

—La mateixa que van fer l' altra senmana: *El gep*.

Un accionista de la *Trasatlántica* de aquells que fa més de vuit anys qu' espera sense cobrar dividendos, m' ha cridat l' atenció sobre l' anunci dels vapors de la Companyia que publicava 'l *Brusi* del dia 24 del corrent.

Fixinse bé ab la fetxa: lo *Brusi* del 24 de Setembre.

En ell s' anunciava la sortida del port de Barcelona per Buenos Ayres del vapor *Ciudad de Cádiz* lo dia 7 de Setembre.

Es á dir, lo dia 24 se anunciava la sortida de un vapor pèl dia 7.

Item més.

En lo mateix anunci 's consignava la sortida del vapor *Rabat* per Melilla, Málaga, C-uta, Cádiz, Tànger, Larache, Rabat, Casablanca, Mazagan y Mogador, pèl dia *18 de Agost!*

¿Y aixó s' anunciava 'l dia 24 de Setembre, trenta set dias després de la fetxa de sortida!

Ab aquest petit detall jutjin de com anirán los interessos de la *Trasatlántica*.

Desde que 'l marquès de Comillas se dedica ab tant afany á la persecució dels periódichs impíos, es de creure que no 's recorda de l' administració de la Companyia.

No es extrany que s' olvidi de repartir dividendos als accionistas, quan hasta 's descuida de la correcció dels anuncis de las sortidas dels séus barcos.

Primer dia de las festas: pluja al demati.

Lo de sempre: no 's pot dir que 's farán festas sense que als núvols los hi escapi la mullena.

Y aixís surten las festas á Barcelona.

Passadas per aygua... ó aygualidas.

No obstant, á la iglesia de la Mercé, la festa va anar en gran.

A lo menos l' home que despatxava las cadiras, de cada una n' exigia trenta céntims.

Y ho deya cridant desafortadament:

—¡Alto, senyors! Son 30 céntims.

¿Ahónt serán ara com ara las deixuplinas ab que Jesucrist va expulsar als mercaders del temple?

¿En quína iglesia del món las venerarán com unas reliquias piadosas?

Procedent de la acreditada casa de D. Leandro Ortega, antes Bassols—magatzém de motlluras del carrer d' Avinyó, 25—s' ha posat á la venta una preciosa reproducció corpórea del monument á Colón, existent en la plassa de la Pau.

Es al mateix temps que un hermós homenatge al famós descobridor d' Amèrica, una maravillosa obra d' art que representa una suma inmensa de treball y paciència.

Hem tingut ocasió d' examinarlo detingudament, y hem de confessar que tant per la exactitut de las figuras, que son de metall, com per las proporcions del conjunt, la impressió que 'ns ha causat ha sigut altament favorable.

En lo petit monument no hi falta res; fins los més insignificants detalls s' hi veuen reproduhits ab fidelitat pasmosa, produhint ilusió completa y presentant un aspecte encantador.

Com á monada y adorno de una habitació, moltas serán las personas que s' apressurarán á adquirirlo: com á recort del quart centenari, tots los verdaders admiradors de Colón voldrán possehir aquesta obra, que sintetisa las glorias del ilustre marino genovés.

La senmana próxima sortirà 'l número que dediquém á la conmemoració del IV centenari del descobriment de Amèrica. No tenim la costum de fer l' alabansa de las nostras propias obras; pero ja veurán vostés com hem fet tot lo possible per correspondre á la grandesa del aconteixement que tractém de celebrar.—Lo número compendrà 40 planas y una cuberta tipogràfica á distints colors. Estará plagat de dibuixos y traballs literaris, y ja veurán com fins tractantse de Colón sabém conservar la nota festiva qu' es la característica de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Un llodigó (gazapo) de *La Renaixensa*.

Diu lo periódich catalanista:

«Lo mariner que primé vejé la terra desde la *Pinta* 's deya Rodrigo de *Tiana*.»

En realitat se deya Rodrigo de Triana, y era un Rodrigo del barri més salerós de Sevilla. Pero sense la *r*, sembla un mariner catalá: un Rodrigo de Tiana, es á dir, de aquell poble que 's troba una mica més amunt de Montgat.

Ha mort á Sitjes l' artista catalá Ramón Canudas, un representant de aqueixa juventut que lluyta desesperadament per la gloria y 'l pás y que sucumbeix víctima de una tisis, sense haver conseguit lo logro de las sévas aspiracions.

L' infortunat Canudas era un cor d' or y una víctima de la desgracia, y la sabia endolcir ab los séus xistes, ocurrencias y bonas sortidas.

Un dia exposá un quadro, titulat *Marina mercant*.

—¿Y per qué hi posas mercant?—li preguntaren.

—Perque l' exposo per veure si 'l vench.

—¿Ja has venut lo quadro?—van preguntarli després de la Exposició.

—Se n' hi ha vingut de un pam.

—¿Varen ferte proposicions?

—No; pero vá vendres desseguida 'l que hi havia al costat.

En un altre exposició, deya als séus amichs:

—Vosaltres cuideuvos de tot, de formar la comissió de obsequis, de repartir rams á las senyoras.

—¿Y tú?

—Á mí, ab tal que 'm deixéu demanar caritat á la porta, ja estich content.

FESTAS DEL CENTENARI

— Vosaltres sou fills de fabricants — deya als séus amichs Casas y Russinyol — jo també 'n soch. A casa meva fabricavan monjetas cuytas.

Canudas era fill de una tenda.

En la séva malaltia, trobantse malalt també en Ramón Casas, en la mateixa cambra y haventlos prescrit lo metje la mateixa medicina, un día n' abocaren una porció en dugas copas distintas, y empanyantne una cada un d' ells, brindaren.

— ¡A la téva salut! — digué en Canudas.

— ¡A la téva! — respongué en Casas.

No pot dirse ab més propietat «A la téva salut» que brindant ab medicina.

Los cafeters, privats de jugar al burro per ordre gubernativa, tractavan de acudir al jutje y denunciarse, declarant que per espay de una pila d' anys havian vingut jugant a tal joch, y demanant en conseqüencia que se 'ls processés.

Sembla que en lo jutjat va dirse 'ls:

— ¡Cuidado! Mirin que poden pendre mal.

Y ells, naturalment, que ja estavan preparats a satisfacer 25 pessetas per barba per pagarse 'l gust de que 'ls processessin, van desistir de un empenyo tan extrany, dihent:

— ¡Vaja, noys: no fem més *el burro!*

Lo celebrat pintor Luna, en un rapte d' exasperació vá disparar un revolver, ferint gravement a la séva dona y a un séu cunyat, y mantant a la séva sogra.

La dona l' enganyava: lo cunyat y la sogra ho consentian; y a pesar de que éll havia perdonat a la culpable, aquesta reincidí y de aquí lo encegament del artista.

¡Lo que pot la fatalitat!

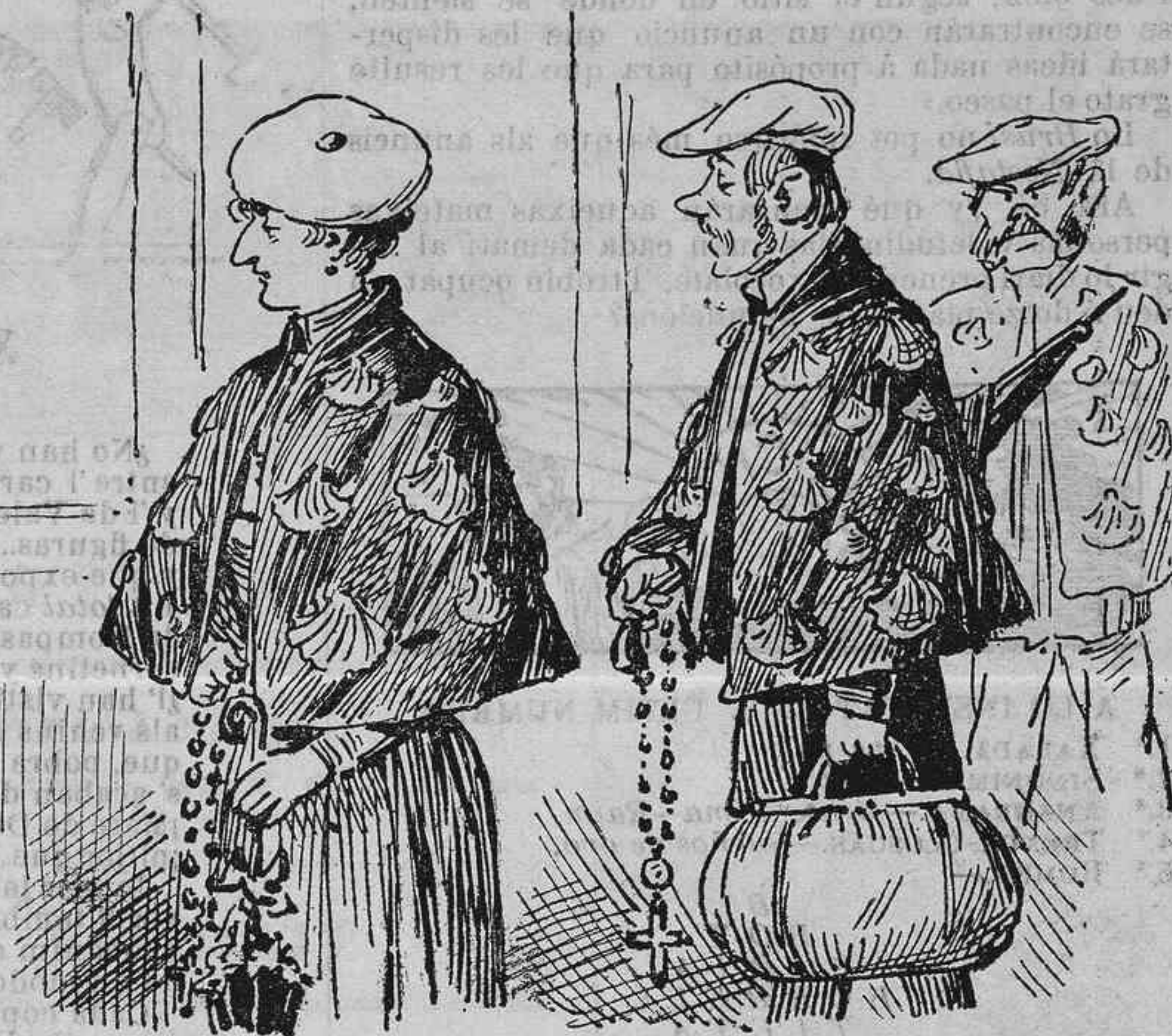
Luna, autor del quadro *Spoliarium*, vá realisar al viu una segona edició de aquest sangrent episodi.

Afortunadament lo fet ha ocorregut a Fransa, y allá las venjansas contra 'ls culpables de adulteri solen perdonarse.

¡Quin gran triunfo ha tingut Mascagni, l' autor de *Cavalleria rusticana*, a Viena!

Un telegrama diu que més de dos mil personas van aclamarlo en un dels carrers més céntrichs, y que l' entussiasme era tan gran, que moltas senyoras lo besavan, y una d' ellas arribá al extrém de tréureli un cigarro de la boca prenentlo per guardarlo com una reliquia.

Que las senyoras a un hom lo besin, menos mal.

Diu que aquest será 'l traje obligat, per tots quants vagin a Montserrat.

¿Pero que li prenguin lo puro?... Vaja, n' hi ha per enfadarse, sobre-tot si 'l puro que un fuma no procedeix de la *Tabacalera*.

A Mallorca tenen per lo vist una pór cerval al cólera.

Sols aixís s' explica, que sense encomanarse a Déu ni al diable establissen un cordó contra las procedencias de Barcelona.

¿Y las lleys sanitarias del país? ¿Per ventura Mallorca no pertany a Espanya?

**

Sobre aquest particular, may en millor ocasió que ara pot recordarse la dita de aquell mallorquí que afirmava que las parts del món eran sis:

— Europa, Assia, Africa, América, Occcánia y Mallorca.

Y la de aquell altre que classificava a la humanitat en homes, donas y mallorquins.

Un pensament de Brillat Savarin:

«La cuyna es l' art de fer menjar a las personas cada día lo mateix sense que se 'n adonguin.»

¡¡ Obra nova de gran actualitat!!

COLÓN

Viatjes, Descubriments, Ultrajes y Sufriments

apuntes historichs en vers per

C. CLARIS

Ab una cuberta a la ploma de J. Blanco Coris

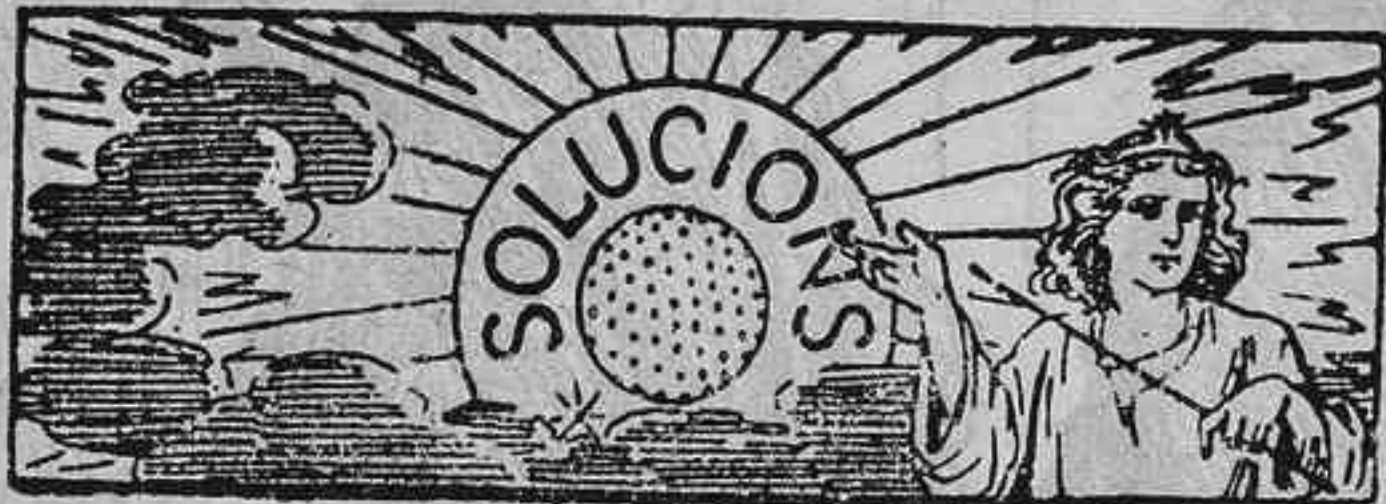
Preu: DOS rals

Sobre 'ls banchs anunciadors diu lo *Brusi*:

«Utilizan principalmente los bancos personas valeturdinarias para descansar algunos momentos. Pues bien, según el sitio en donde se sienten, se encontrarán con un anuncio que les disperará ideas nada á propósito para que les resulte grato el paseo.»

Lo *Brusi* no pot referirse més que als anuncis de la *Neotafia*.

Ara bé, ¿y qué pensarán aqueixas mateixas personas valetudinarias quan cada dematí al llegir lo diari prenent lo xocolate, 'l trobin ocupat ab deu ó dotze planas de defuncions?

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—A-re-nas.
- 2.ª SINONIMIA.—*Rech*.
- 3.ª ANAGRAMA.—*Mira—Rima—Raim*.
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Sueños de oro*.
- 5.ª ROMBO.—

B
B O T
B O R I A
B O R R E L L
T I E T A
A L A
A

LA DONA Y LA CAPA

Una que, per ara, se la aguanta ella mateixa.

XARADAS

I

¿No han vist may anant á Gracia entre 'l carrer d' Aragó y 'l de Valencia un museo de figuras... de cartró y que exposat té á la entrada un total carregat tot de trompas, trompons, trompetas, cornetins y fluviols?...

¿l' han vist? si?... donchs compadeixin als vehins de per 'quells vols que, pobra gent, *hu* horas d' ara s' acaban de tornar sorts. ¡Mare de Deu y quina orga! ¡pitjor que la de rahóns!

Jo, per la meva desgracia, visch també per allí prop, y creguim que 'l *dos-quart* pago de un modo bastant atrós.

Cada cop que donan corda á aquella *instrumentació*, que per més pega acostuma á ser cada quart ó dos, lo pis corrents abandono sens di a ningú adeu ni adios, y me 'n vaig més que depressa ben lluny, cap allá al *Ninot* ó cap á Sant Pere Martir, fins que trobo segú un lloch ahont no puga arribar l' *eco* d' aquell *trasto escandalós*.

Jo proposo al senyó Arcalde y á tota la Comissió de las grans firas y festas del Centenari-Colón, que quan tingan un *tres-quarta* vagin a escoltarse alló y ho contractin desseguida pera dar més esplendor á las festas, passejantho per carrers y carrerons, á fi de que dir no 's puga que no hi hagi hagut soroll. ¡*Hu-dos*, senyors de las festas, aprofitin la ocasió que avuy *quarta-segona* y aixó es un número gros.

D' altre modo, li prometo, senyor Poch Car y Turró, que si acás no *dos-tercera* aquella música tots, los vehins som prou capassos d' obrir una suscripció pera comprá aquella *murga* y després... calarhi foch tothom diu, y també jo, que no es res més que una máquina de fé escándol al engros.

J. STARAMSA.

II

Un tot que tingui costum de jugarse l' *hu-dos-tres*, *quart-hu* de gastar los quartos que ho deixi corre: val més.

N. ARGEREP.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu-Apartat, número 2.

LA ESQUELLA

A COLON

GRAN NÚMERO EXTRAORDINARI

en commemoració del IV centenari del descobriment de América

SORTIRÀ A LLUM

lo pròxim divendres, dia 7 de Octubre.

TEXT ESCULLIT

ameno é interesant, degut als principals literats catalans

ILUSTRACIÓ EXPLÉNDIDA

executada pels reputats dibuixans

Manel Moliné; A. Mestres; J. Lluís Pellicer;
J. Pascó; J. Blanco Coris; R. Miró y altres

GRABATS pels procediments més moderns y perfectes

IMPRESSIÓ esmerada y ab paper superior

CONSTARÀ LO NÚMERO

ab sa cuberta elegantissima impresa en colors
de **QUARANTA PÁGINAS**

Apesar de tanta esplendidés, valdrá sols

!! UN ra!!

DISTRACCIÓNS CASULANAS

LOS XIQUETS DE VALLS... DE VIDRE

Tot l'entreteniment consisteix en fer castells y torres, ab copas de forma adequada.

En aquest joch, las explicacions son completament ociosas: lo dibuix adjunt es més eloqüent que tots los discursos. Lo gran qué de la cosa estriba en tenir molta paciència, no precipitarse y probarho una y altra vegada, fins que 'ls castells se sostinguin y l'equilibri sigui perfecte.

Repetim l'advertencia que feyan al explicar lo joch de la semana passada: procurin que 'l vidre que gastin no sigui massa car.

ENDAVINALLA

Só negre, també só blanch,
ningú á mi 'm pot agafar:
s' ofega qui entre mi 's fica...
vés si rumiant una mica
me podrás endavinar.

P. G. Y B. DE V.

TRENCA-CLOSCAS

G. VILA
SABADELL

Formar ab aquestas lletras lo nom de una població catalana.

NEN ISIDRO.

ANAGRAMA

Es Pepet tot, l' animal
un vás tot plé de total.

V. BERTRÁN.

TERS DE SÍLABAS

.....
.....
.....

Las tres ratllas vertical y horisontalment, tres
distints noms de dona.

J. TORNÉ.

LOGOGRIFO NUMERICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom de dona

8 9 5 7 3 1 4 9.— » »

1 6 4 9 4 3 9.— » »

1 4 9 2 3 9.— » »

9 2 1 4 9.— » »

8 9 4 9.— » »

4 1 9.— » »

7 1.—Nota musical.

6.—Vocal.

ESTANISLAO ROCA Y D.

GEROGLÍFICH

::+

K K K

0 0

+

K N T

a

||

UN POBRE BARBER.

FILLAS DE EVA

Fot Daireaux.—Paris.

¡Sembla que vagi al altar
aquesta encisera nena!...
Pues no: es una tiple cómica,
que ara va á sortí en escena.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto, 63